

Suvestinė redakcija nuo 2006-07-27 iki 2010-12-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [15-600](#), i. k. 1031010ISTA0IX-1314

Nauja redakcija nuo 2004-08-07:

Nr. [IX-2406](#), 2004-07-15, Žin. 2004, Nr. 124-4490 (2004-08-07), i. k. 1041010ISTA0IX-2406

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO LAIKINASIS
Į S T A T Y M A S**

2003 m. sausio 28 d. Nr. IX-1314
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šiuo įstatymu siekiama šių tikslų:

1) užtikrinti, kad Lietuvos nacionalinis turtas – žemės ūkio paskirties žemė būtų naudojama racionaliai, skatinant žemės rinką ir konkurencingą žemės ūkį, sudarant sąlygas racionaliai tvarkomų žemėvaldų suformavimui bei žemės konsolidacijai;

2) išsaugoti ir pagerinti natūralią aplinką, užtikrinti higienos sąlygų ir gyvūnų gerovės normų laikymąsi.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

2. Šis įstatymas netaikomas įsigyjant sodininkų bendrijų sodų žemės sklypus.

3. Įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede pateiktais Europos Sąjungos teisės aktais.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

2 straipsnis. Valstybės paramos įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę subjektai

1. Teisę į valstybės paramą įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę turi:

1) fizinis asmuo, turintis profesinių įgūdžių ir kompetencijos. Tokiu laikomas ne anksčiau kaip metais, einančiais prieš paraiškos pateikimą, žemės ūkio naudmenas ir (ar) pasėlius deklaravęs ir buhalterinę apskaitą tvarkantis fizinis asmuo, kuris turi praktinio ūkininkavimo patirties ir Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka yra įregistravęs ūkininko ūkį arba turi praktinio ūkininkavimo patirties ir žemės ūkio išsimokslinimo diplomą arba dokumentą, patvirtinantį profesinį pasirengimą ūkininkauti;

2) juridinis asmuo – žemės ūkio produkcijos gamintojas, kurio metinės įplaukos už realizuotą prekinę žemės ūkio produkciją sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų ir kurio ekonominis gyvybingumas gali būti įrodytas Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka įvertinus šio asmens perspektyvas.

2. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, gali būti suteikiama valstybės parama, jeigu Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtina, kad paramos suteikimo metu laikomasi minimalių aplinkosaugos, higienos ir gyvūnų gerovės normų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

3 straipsnis. Valstybės parama įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę

1. Asmenims, nurodytiems šio įstatymo 2 straipsnyje, valstybės parama įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę teikiama šiomis sąlygomis:

1) valstybinė žemės ūkio paskirties žemė parduodama išsimokėtinai ne ilgiau kaip per 15 metų, pradedant mokėti antraisiais metais ir iš karto sumokant 10 procentų žemės kainos.

Jaunieji ūkininkai iki 40 metų, įregistravę ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, valstybinę žemės ūkio paskirties žemę gali pirkti išsimokėtinai ne ilgiau kaip per 15 metų, pradėdami mokėti antraisiais metais ir iš karto sumokėdami 5 procentus žemės kainos. Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pirkimo-pardavimo sutartyje įrašoma sąlyga, kad valstybinės žemės pirkėjas, įgijęs šią žemę išsimokėtinai, teisę ją perleisti kitiems asmenims įgyja tik po to, kai sumoka visą šios žemės kainą. Atsiskaitymams už žemę gali būti įskaitomos pagal Gyventojų santaupų atkūrimo įstatymą atkurtos ir pirkėjo atkuriamojoje sąskaitoje esančios santaupos. Atsiskaitymui už žemę panaudojus atkurtas santaupas, pirkėjas nuosavybės teisę į žemę gali perleisti ne anksčiau negu pagal Gyventojų santaupų atkūrimo įstatymą nustatytos indėlininkų eilės, kuriai priskirtinas šis pirkėjas, Vyriausybės nustatyta laisvo disponavimo atkurtomis santaupomis pradžios data. Valstybinės žemės pirkimo, atsiskaitymo ir atkurtų santaupų įskaitymo tvarką nustato Vyriausybė;

2) įsigyjant privačią žemę, jeigu tai leis sustambinti žemėvaldą arba suformuoti glaustą žemės ūkio valdą, Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojama paskolos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti palūkanų dalis: jauniems ūkininkams iki 40 metų, įregistravusiems ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, – 100 procentų, kitiems šio įstatymo 2 straipsnyje nurodytiems asmenims – 50 procentų. Laikoma, kad žemėvalda sustambinama, jei įsigijamas žemės ūkio paskirties žemės sklypas ribojasi su žemėvalda. Laikoma, kad glausta žemės ūkio valda suformuojama, jei įsigijus nuosavybės žemės ūkio paskirties žemės sklypą asmens nuosavybės teise valdomi žemės sklypai yra greta vienas kito ir juos skiria tik keliai ar grioviai arba jie yra nutolę ne toliau kaip 2 kilometrus nuo žemės ūkio paskirties žemės sklypo, kuriame yra ūkiniai statiniai arba didžiausias žemės ūkio naudmenų plotas. Asmenys, kuriems kompensuojama paskolos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti palūkanų dalis, teisę keisti pagrindinę tikslinę šios žemės naudojimo paskirtį įgyja ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos.

2. Šio įstatymo 2 straipsnyje nurodytiems asmenims šio įstatymo 5 straipsnio nustatytais atvejais suteikiama pirmumo teisė be aukciono pirkti parduodamus valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypus už rinkos kainą, kuri apskaičiuojama pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą. Jeigu jaunieji ūkininkai iki 40 metų, įregistravę ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, ne mažiau kaip vienus metus naudojantys žemės ūkio paskirties žemės sklypus, už perkamą žemės sklypą sumoka iš karto, tokiu būdu nustatyta be aukciono perkamo valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypo rinkos kainai taikomas 0,6 koeficientas. Jeigu jaunas ūkininkas iki 40 metų, įregistravęs ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, ne mažiau kaip vienus metus naudojamą žemės ūkio paskirties žemės sklypą perka išsimokėtinai, tokiu būdu nustatyta be aukciono perkamo valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypo rinkos kainai taikomas 0,75 koeficientas.

3. Jeigu jaunųjų ūkininkų iki 40 metų, pirmą kartą įregistravusių ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka, perkamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo kainai taikomas žemės sklypo rinkos kainą mažinantis koeficientas, uždarosios akcinės bendrovės Žemės ūkio paskolų garantijų fondo garantija šiems asmenims nesuteikiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, *Žin.*, 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

4 straipsnis. Maksimalus įsigijamos nuosavybės teise žemės ūkio paskirties žemės plotas

1. Asmenys gali įsigyti tiek žemės, kad bendras iš valstybės įgytos žemės ūkio paskirties žemės plotas būtų ne didesnis kaip 300 ha.

2. Asmenys gali įsigyti tiek žemės, kad bendras vienam asmeniui priklausantis iš valstybės ir kitų asmenų įgytos žemės ūkio paskirties žemės plotas būtų ne didesnis kaip 500 ha.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos netaikomos, kai žemė įgyjama paveldėjimo ir nuosavybės teisės atkūrimo būdais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, *Žin.*, 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

4¹ straipsnis. Maksimalus žemės ūkio paskirties žemės plotas, kurio įsigijimui taikoma valstybės parama

Valstybės parama taikoma įsigyjant ne daugiau kaip 300 ha žemės ūkio paskirties žemės.

Papildyta straipsniu:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

5 straipsnis. Pirmumo teisė įsigyti valstybinę žemės ūkio paskirties žemę

1. Valstybinė žemė, dėl kurios pagal įstatymus, reglamentuojančius piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, nepateikti prašymai atkurti nuosavybės teises ją perduodant nuosavybėn neatlygintinai, parduodama suformavus žemės sklypus teritorijų planavimo dokumentuose Žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka.

2. Pirmumo teisę be aukciono pirkti valstybinę žemės ūkio paskirties žemę Vyriausybės nustatyta tvarka turi:

1) asmenys, nuosavybės teise turintys žemės ūkio veiklai naudojamus statinius ir įrenginius, – šiems statiniams ir įrenginiams eksploatuoti reikalingus žemės ūkio paskirties žemės sklypus;

2) asmeninio ūkio žemės naudotojai, – jų naudojamus asmeninio ūkio žemės sklypus;

3) asmenys, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnyje, – ne mažiau kaip metus savo naudojamus žemės ūkio paskirties žemės sklypus;

4) asmenys, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnyje, – nuosavybės teise turintys žemės sklypus, kurie ribojasi su parduodamu žemės ūkio paskirties žemės sklypu. Kai tą patį žemės ūkio paskirties žemės sklypą pageidauja pirkti keli vienodą pirmumo teisę turintys asmenys, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnyje, pirmenybė teikiama jauniems ūkininkams iki 40 metų, Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka įregistravusiems ūkininko ūkį;

5) jaunieji ūkininkai iki 40 metų, Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka įregistravę ūkininko ūkį ir naudoję ne mažesnę kaip 1 ha žemės sklypą žemės ūkio veiklai ne mažiau kaip metus;

6) fiziniai asmenys, Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka įregistravę ūkininko ūkį, neatitinkantys šios dalies 3, 4 ir 5 punktuose nurodytų reikalavimų, naudoję ne mažesnę kaip 1 ha žemės sklypą žemės ūkio veiklai ne mažiau kaip metus.

3. Žemės ūkio paskirties žemės sklypų formavimo eiliškumas asmenims, nurodytiems šio straipsnio 2 dalyje, nustatomas Žemės reformos įstatyme. Žemės ūkio paskirties žemės sklypus, nurodytus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, pagal šį įstatymą pirkti gali tik šiuos žemės sklypus naudojantys asmenys.

4. Asmenims, kuriems pirmumo teisė įsigyti parduodamą valstybinę žemės ūkio paskirties žemę nustatyta kitų įstatymų, valstybinė žemės ūkio paskirties žemė parduodama vadovaujantis šiais įstatymais, nesilaikant eiliškumo, nustatyto šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims Žemės reformos įstatyme.

5. Kai tą patį žemės ūkio paskirties žemės sklypą, išskyrus žemės sklypus, nurodytus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, pageidauja pirkti keli vienodą pirmumo teisę turintys asmenys, žemės sklypas šiems asmenims parduodamas uždaro aukciono būdu. Kai nėra asmenų, turinčių pirmumo teisę pirkti valstybinę žemės ūkio paskirties žemę, prašymų pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypus, išskyrus žemės sklypus, nurodytus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, šie žemės sklypai parduodami atviro aukciono būdu. Uždaro ir atviro aukcionų organizavimo tvarką nustato Vyriausybė.

6. Asmenys, pagal šį įstatymą pasinaudoję pirmumo teise įsigyti valstybinę žemės ūkio paskirties žemę, teisę keisti pagrindinę tikslinę šios žemės naudojimo paskirtį įgyja ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos. Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pirkimo-pardavimo sutartyje įrašoma sąlyga, kad nustačius, jog pagal šį įstatymą pirmumo teise įgyta valstybinė žemės ūkio paskirties žemė naudojama ne pagal paskirtį, valstybė įgyja teisę atpirkti šią žemę už tą pačią kainą, už kurią ji buvo įsigyta iš valstybės.

TAR pastaba. Įsigaliojus 6 daliai, asmenys, išskyrus asmenis, kuriems įsigyjant valstybinę žemės ūkio paskirties

žemę buvo taikomas žemės kainą mažinantis koeficientas, atleidžiami nuo prievolių neperleisti pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinąjį įstatymą pasinaudojus pirmumo teise įsigytos valstybinės žemės ūkio paskirties žemės anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

7. Jeigu pagal šį įstatymą įsigytos žemės ūkio paskirties žemės kainai buvo taikytas žemės kainą mažinantis koeficientas, asmenys, įsigiję šią žemę, teisę perleisti ją kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims įgyja ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos.

TAR pastaba. Įsigaliojus 7 daliai, asmenys, išskyrus asmenis, kuriems įsigyjant valstybinę žemės ūkio paskirties žemę buvo taikomas žemės kainą mažinantis koeficientas, atleidžiami nuo prievolių neperleisti pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinąjį įstatymą pasinaudojus pirmumo teise įsigytos valstybinės žemės ūkio paskirties žemės anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo šios žemės įsigijimo dienos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

6 straipsnis. Pirmumo teisė įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę

1. Pirmumo teisę įsigyti privačią žemės ūkio paskirties žemę ta kaina, kuria ji parduodama, ir kitomis tomis pačiomis sąlygomis, išskyrus atvejus, kai parduodama iš viešųjų varžytynių, turi šia eilės tvarka:

1) žemės sklypo bendraturčiai, – Civilinio kodekso 4.79 straipsnio nustatyta tvarka;

2) parduodamo žemės sklypo naudotojas, naudojęs šią žemę žemės ūkio veiklai ne mažiau kaip metus, – jeigu jis atitinka reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 2 straipsnyje.

2. Žemės savininkas apie sprendimą parduoti žemės ūkio paskirties žemės sklypą bei pardavimo sąlygas privalo raštu registruotu laišku (jį įteikiant) pranešti parduodamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo naudotojui. Šis savo sutikimą pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą ar atsisakymą jį pirkti turi pateikti žemės ūkio paskirties žemės sklypą parduodančiam asmeniui per 15 dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Kai parduodamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo naudotojas atsisako pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą arba nustatytu laiku nepateikia sutikimo pirkti žemės ūkio paskirties žemės sklypą, žemės savininkas šį žemės sklypą gali perleisti kitiems asmenims. Kai žemės ūkio paskirties žemės sklypas parduodamas kitiems asmenims už mažesnę kainą ir (ar) kitomis sąlygomis, negu buvo nurodyta pirminiame pranešime parduodamo žemės ūkio paskirties žemės sklypo naudotojui, pastarajam turi būti pateikiamas pakartotinis pranešimas.

3. Jeigu žemės sklypas parduotas pažeidžiant pirmumo teisę jį pirkti, suinteresuotas asmuo per 3 mėnesius nuo sužinojimo dienos arba nuo momento, kai akivaizdžiai galėjo sužinoti apie žemės ūkio paskirties žemės pardavimą, turi teisę teismo tvarka reikalauti, kad jam būtų perkeltos pirkėjo teisės ir pareigos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1997 m. liepos 10 d. Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos elementų valdžios institucijoms parduodant žemę ir pastatus (97/C209/03) (Tekstas svarbus EEE) (OL 2004 m. specialusis leidimas, 8 skyrius, 1 tomas, p. 143).

2. 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1257/1999 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) paramos plėtrai ir iš dalies pakeičiantis bei panaikinant tam tikrus reglamentus (OL 2004 m. specialusis leidimas, 3 skyrius, 25 tomas, p. 391) (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2223/2004 (OL 2004 L 379, p. 1)).

3. 2000 m. vasario 1 d. Komisijos rekomendacijos dėl valstybės pagalbos teikimo žemės ūkio sektoriui (2000/C28/02).

Papildyta priedu:

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1570](#), 2003-05-20, Žin., 2003, Nr. 52-2315 (2003-05-30), i. k. 1031010ISTA0IX-1570

Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2406](#), 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 124-4490 (2004-08-07), i. k. 1041010ISTA0IX-2406

Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-03-30, Žin., 2006, Nr. 37-1319 (2006-04-04), i. k. 1061000NUTARG062042

Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo (2004 m. liepos 15 d. redakcija) 4 straipsnio atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir dėl pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymo ištirti, ar Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo (2003 m. sausio 28 d. redakcija) 4 straipsnis neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-762](#), 2006-07-13, Žin., 2006, Nr. 82-3259 (2006-07-27), i. k. 1061010ISTA000X-762

Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo ir Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo pakeitimo įstatymo pakeitimo įstatymas